

Utveksling

Serviceheftet inneholder praktisk og administrativ informasjon vedrørende deltakerne.

[Nord-deltakere](#) [Sør-deltakere](#)

Oppdatert 6. mars 2009

1. Praktisk informasjon vedrørende nord-deltakere

1.1 Oppholds- og arbeidstillatelse i vertslandet

Partnerskapet er ansvarlig for å skaffe oppholds- og arbeidstillatelse for norske deltakere. Sekundær-partner er den nærmeste til å vite hvordan norske deltakere må gå frem i det aktuelle vertslandet for å få slik tillatelse. Dette er normalt en tidkrevende prosess, og nord-deltakere må i god tid før utreise fylle ut de skjemaer som sekundær-partner anviser. Det kan være påkrevd med et støttebrev fra primær-partner. Blanketter, skjemaer og prosedyrer vil variere fra land til land.

Dersom det ellers oppstår uoverstigelige problemer ved å få oppholds- og arbeidstillatelse for norsk fredskorpsdeltaker i et vertsland, kan unntaksvis angjeldende norske ambassade/konsulat kontaktes for om mulig å løse saken via en stat-til-stat kankontakt skal ikke tas uten Fredskorpsets samtykke.

Øvrig informasjon om vertslandet kan finnes på www.landinfo.no.

1.2 Melding om flytting

Norske deltakere skal melde flytting til utlandet til folkeregisteret i hjemkommunen. Dette gjøres på fastsatt skjema. Skjema kan lastes ned fra [Skatteetaten](#).

Her finnes også skjema for tilbakeflytting til Norge.

1.3 Godtgjøring

Forberedelseskurs, uteopphold og etterarbeid

Primær-partner er ansvarlig for utbetaling av avtalt godtgjøring for den tiden deltakeren deltar på Fredskorpsets forberedelseskurs, den tiden deltakeren er på utveksling, samt den tiden deltakeren deltar i etterarbeid.

Utbetaling til deltaker

Partnerskapet velger selv hvordan og i hvilken valuta utbetalingen til deltaker skal skje. Dersom det er hensiktsmessig kan utbetalingen overføres til deltakers bank i Norge. Dette forutsetter at deltaker på egen hånd kan overføre penger til lokal bank for uttak i vertslandet. Alternativt kan godtgjøringen overføres til sekundær-partner, som forestår utbetaling til deltaker i lokal valuta. Partnere med lokale landkontor og etablerte overføringsrutiner kan om mulig nytte disse til å opprette en smidig utbetalingsordning for deltaker i lokal valuta.

Partnerskapet velger også selv tidspunkt/beløp for utbetalingene, men deltaker bør slippe å forskuttere til livsopphold selv. Dette tilsier en utbetalingsplan med minimum en måneds forskudd.

Dersom deltaker involverer seg i større økonomiske forpliktelser lokalt enn vedkommende kan make privat, bruker opp forskudd og eventuelt egne midler, og trenger ekstra økonomisk støtte fra partnerskapet for å greie seg, bør dette betraktes som brudd på deltakeravtalen. Det må fremheves at ambassadene/konsulatene er svært reservert med å kunne bistå i slike tilfeller.

Det er i tillegg til deltakergodtgjøringen budsjettet for en del andre utgifter, blant annet utgifter til bolig, samt utgifter til etablering i vertslandet, jf. vedlegg 2 til Samarbeidsavtalen - Beregningsgrunnlag for rammetilskudd, samt Veiledning for beregning av rammetilskudd. Begge dokumentene finnes [her](#).

1.4 Ferie

Bestemmelsene i [lov om ferie](#) er gjeldende for alle fredskorpsdeltakere. Bestemmelsene i ferieloven kan ikke fravikes ved avtale mellom arbeidsgiver og arbeidstaker med mindre slik fravikelighet følger av ferielovens § 3. Ferieloven omhandler blant annet feriefritidens lengde, tiden for ferie, beregning av feriepenger og utbetalingen av feriepenger.

Ferien bør avvikles i samforstand med sekundær-partner innfor de rammer som følger av ferieloven. For øvrig følger fredskorpsdeltakerne det lokale helligdagssystemet i de land de er utplassert i.

Feriepenger er inkludert i den godtgjørelsen som går frem av vedlegg 2 til Samarbeidsavtalen - Beregningsgrunnlag for rammetilskudd.

1.5 Pensjon

Fredskorpsdeltakere opptjener vanlige pensjonsrettigheter i forhold til Folketrygdens regelverk.

Det ytes ingen støtte fra Fredskorpset for øvrig til pliktig eller frivillig medlemskap i tilleggspensjonsordninger.

[Lov om obligatorisk tjenstepensjon](#) trådte i kraft 1. januar 2006 og gir en oversikt over blant annet arbeidsgivers plikter, ansattes rettigheter og lovens minstekrav til pensjonsordning. Loven innebærer at de fleste arbeidsgivere må ha tjenstepensjonsordning for sine ansatte. Arbeidsgivere som allerede har pensjonsordning må sørge for at ordningen tilfredsstillers lovens minstekrav. Loven gjelder ikke arbeidsgivere som har pensjonsordning i henhold til lov eller tariffavtale for statlig eller kommunalt ansatte. Mer om obligatorisk tjenstepensjon finnes [her](#).

Fredskorpsdeltakere som er ansatt i statlige virksomheter med en arbeidstid på minst 14 arbeidstimer pr. uke er pliktig medlem i Statens Pensjonskasse. Dette innebærer at de ansatte er fullt ut uføre- og etterlatteforsikret så lenge de er ansatt, og vil få rettigheter til alders-, uføre- og etterlattepensjon etter at de slutter i denne tjenesten, hvis de har minst tre års tjenestetid (oppsatte rettigheter). Dersom den ansatte tidligere har opptjent tid i Statens Pensjonskasse, bygger de videre på denne tiden. Senere tilsetting i staten gir tilsvarende påbyggingsrett.

Tilknytningen til arbeidsgiver (primær-partner) er for mange deltakere begrenset til å gjelde kun i prosjektperioden. Enkelte grupper av arbeidstakere er unntatt fra medlemskap i Statens Pensjonskasse. Dette gjelder ikke fredskorpsdeltakere. Bestemmelser i pensjonsloven om individuelt fritak for medlemskap har vært anvendt kun for personer som blir tilsatt for en periode på under tre år, som tidligere ikke har hatt tilknytning til Pensjonskassen, og som er omfattet av annen likeverdig tjenstepensjonsordning. Denne fritaksbestemmelsen vil ikke kunne anvendes på generelt grunnlag. En søknad om fritak fra medlemskap i Statens Pensjonskasse må initieres av den enkelte, slik at denne er klar over hvilke rettigheter vedkommende blir avskåret fra ved en slik søknad om fritak.

Tilsvarende bestemmelser kan gjelde for kommunale tjenstepensjonsordninger.

Flere opplysninger om Statens Pensjonskasse finnes på www.spk.no.

1.6 Billettbestilling

Fredskorpsets finansiering av det aktuelle fredskorpsprosjektet er et rammetilskudd. Med dette menes at Fredskorpset ikke vil refundere faktiske utgifter, men yte et avtafefestet beløp til prosjektet. Dette betyr at deltakernes reiser til og fra vertslandet, samt deltakernes reiser ellers under uteoppholdet (jf. deltakeravtalen), skal dekkes gjennom rammetilskuddet. Hovedregelen er at alle reiser skal foretas på billigste måte. Dette betyr at partnerne må være ute i god tid med bestilling av billetter for å finne billigste reisealternativ.

Heitmann Travel AS kan benyttes ved bestilling av reiser til og fra vertslandet.

Bestillingen skal skje til reisekonsulent via e-post, faks eller telefon. Fredskorpset skal oppgis som referanse. Alle bestillinger vil bli håndtert ut fra prinsippet om lavest mulig pris, selv om dette ikke skulle bety raskeste eller korteste reisevei.

Det er ikke anledning til å kombinere ut-/hjemreise til og fra vertslandet med private opphold eller destinasjoner underveis.

Heitmann Travel AS
Telefon: 23 10 24 00
Faks: 22 20 14 60
E-post: heitmann@heitmann.no

1.7 Skatt

En person som er skattemessig bosatt i Norge og som skal ha et opphold i utlandet i inntil tre år vil fremdeles anses som skattemessig bosatt i Norge under oppholdet i utlandet. Denne personen vil være skattepliktig for all sin formue og all sin inntekt opptjent i Norge og i utlandet.

Fredskorpsdeltakere har norsk arbeidsgiver som er innberetningspliktig for alle ytelser tilstått deltakerne. Godtgjørelsen som utbetales til deltakerne fra primær-partner vil i skattemessig forstand regnes som lønn. Fredskorpsdeltakerne vil som vanlig levere selvangivelse og bli lignet i sine hjemkommuner.

Hvilke andre godtgjørelser som skal inngå i det skattepliktige grunnlaget har sammenheng med hvilken fradragsrett mottakeren av godtgjørelsen har. Dersom arbeidsgiver dekker kostnader som etter skatteloven er fradragsberettiget, vil slike godtgjørelser ikke regnes som skattepliktig inntekt for arbeidstakeren.

Med utgangspunkt i beregningsgrunnlaget for rammetilskudd gjelder følgende:
Godtgjørelse, inkl. feriepengene skal i utgangspunktet inngå i det skattepliktige grunnlaget.
Arbeidsgivers dekning av kostnader til bolig, strøm, vann, renovasjon m.m. (arbeidsgiver stiller fri bolig til disposisjon for arbeidstakeren) anses ikke som skattepliktig inntekt for arbeidstakeren dersom arbeidstakeren ville hatt rett til fradrag hvis han dekket utgiftene selv. Rett til fradrag kan den ha som på grunn av et arbeidsopphold i utlandet har merutgifter til bolig dersom utgiftene skyldes dobbel husholdning eller at man får høyere boligkostnader i utlandet enn man hadde hatt i Norge på grunn av forskjeller i prisnivået. Dersom arbeidstakeren ikke har slik fradragsrett skal verdien av fri bolig anses for å være en skattepliktig inntekt.

Arbeidsgivers innbetaling av premie til lovpålagt yrkesskadeforsikring etter lov om yrkesskadeforsikring regnes ikke som skattepliktig inntekt for arbeidstakeren. Arbeidsgivers

dekning av kostnader til reiseforsikring regnes som skattepliktig inntekt kun for den delen av premien som dekker private forhold (reiser i forbindelse med ferie og fritid).

Det må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle hvorvidt utreise- og etableringstilskudd er å anse som en skattepliktig inntekt for arbeidstakeren.

Arbeidsgivers dekning av kostnader for reiser mellom hjem og fast arbeidssted (arbeidsreise) anses som godtgjørelse som i sin helhet skal behandles som lønn.

Arbeidsgiver kan utbetale trekkfri utgiftsgodtgjørelse til kost til en arbeidstaker som av hensyn til sitt arbeid må bo utenfor sitt hjem, forutsatt at godtgjørelsen er i samsvar med Skattedirektoratets forskuddssatser og at legitimasjonskravene er oppfylt. Arbeidstakeren må i reiseregning eller gjennom en fortløpende oppstilling legitimere hvordan han har bodd under oppholdet i utlandet. Forutsetningen er at arbeidstakeren selv har dekket utgiftene til kost. Kostgodtgjørelse inntil [Skattedirektoratets forskuddssatser](#) anses ikke å gi overskudd. Er kostgodtgjørelse utbetalt med høyere satser vil merutbetalingen være skattepliktig.

Lønnsinntekt kan ikke reduseres med sats for kostgodtgjørelse. En utgiftsgodtgjørelse må være utbetalt i tillegg til lønn. Lønn kan ikke splittes i en del som er utgiftsgodtgjørelse og en del som er lønn.

Dersom Norge ikke har skatteavtale med det landet du oppholder deg i, kan du bli skattepliktig til det andre landet for arbeid utført der. Norge har regler om unngåelse av dobbelbeskatning. Dette innebærer at det gis fradrag i utlignet norsk skatt for den skatt som er betalt i utlandet på samme inntekt. Norge har inngått skatteavtaler med en rekke land. Disse har til hensikt å unngå dobbelbeskatning og forebygge skatteunndragelse. Avtalenes innhold kan variere mellom de enkelte land.

En oversikt over land Norge har skatteavtale med finnes på www.finans.dep.no.

Etter skatteloven kan det gis fritak for skatt på lønnsinntekt ved arbeid utenfor riket når arbeidsoppholdet i utlandet varer i minst 12 måneder. Det tidligere kravet om at skattyter må dokumentere skatteplikt som innenlandsboende i oppholdslandet gjelder ikke lenger. Skattyter kan kreve den samlede skatt nedsatt med et beløp som tilsvarer den delen av skatten som faller på lønnsinntekt ved arbeid utført i utlandet.

Godtgjørelsen som utbetales fra primær-partner gjennom Fredskorpsets rammetilskudd anses å komme fra en offentlig norsk kilde. Når godtgjørelsen ytes for å finansiere lønn til en bestemt person vil den være omfattet av skatteavtalenes bestemmelser om offentlig tjeneste selv om den utbetales gjennom en privat arbeidsgiver. Det gjøres oppmerksom på at regelen om fritak for skatt på lønnsinntekt ikke gjelder for de land som Norge har skatteavtale med og Norge i henhold til skatteavtalen har eksklusiv beskatningsrett til inntekten. Dette vil i praksis være tilfelle for lønn fra offentlig forvaltning, jf. over. Regelen vil således kun ha betydning i den utstrekning fredskorpsdeltakeren har opphold i et land Norge ikke har skatteavtale med, eller mottar lønn som belastes en privat arbeidsgiver (utover godtgjørelsen som kommer gjennom Fredskorpsets rammetilskudd) i de tilfeller det er inngått skatteavtale med oppholdslandet.

Gjennomføring av skattefritaket på lønnsinntekt skal skje ved at lønnsinntekten i utlandet medregnes i beskatningsgrunnlaget i Norge og den samlede skatten settes ned med et beløp som tilsvarer den delen av skatten som faller på lønnsinntekten i utlandet.

For skatteforhold i vertslandet må sekundær-partner bistå deltaker med opplysninger og praktisk hjelp.

Hvor mye skatt en deltaker faktisk må betale av en mottatt godtgjørelse er avhengig av flere faktorer – blant annet skattekommune i Norge, utplasseringsland, samt formue, gjeld, sivilstand

m.m. Fredskorpset kan derfor ikke gi et entydig svar på hva skatten under et uteopphold vil bli. Det må undersøkes i hvert enkelt tilfelle for den enkelte deltaker.

Fredskorpsets rammetilskudd til godtgjørelse og andre ytelser tar til en viss grad hensyn til at beskatning vil kunne finne sted, men Fredskorpset garanterer ikke et nettobeløp overfor verken deltaker eller partner. Det vil i siste instans være opp til den enkelte primær-partner og deltaker å kartlegge skattekonskvensene i et gitt tilfelle og vurdere om Fredskorpsets tilskudd er akseptabelt stort. Dette bør avklares som en del av forundersøkelsen.

Ligningskontoret i bostedskommunen vil kunne gi mer utfyllende opplysninger om skatteregler.

Flere opplysninger om skatt finnes på www.skatteetaten.no

1.8 Folketrygden

For fredskorpsdeltakere er medlemskap i folketrygden obligatorisk. Fredskorpsdeltakere skal opprettholde medlemskapet i folketrygden med fulle helse- og pensjonsrettigheter under uteoppholdet.

Fredskorpsdeltakere er lønnet av norsk arbeidsgiver som plikter å betale arbeidsgiveravgift, og er dermed fortsatt pliktig medlem i Folketrygden ved uteopphold på inntil 12 måneder. Medlemskapet omfatter alle kapitler i folketrygdloven. Det gis automatisk rett til utvidet stønad til helsetjenester under uteoppholdet. Skjemaet [Søknad om medlemskap i folketrygden under opphold utenfor Norge](#) er i dette tilfellet ikke obligatorisk å fylle ut. Alle fredskorpsdeltakere bør likevel fylle ut nevnte skjema. Hver deltaker vil da få tilsendt detaljert informasjon fra Folketrygdkontoret for utenlandssaker (FFU) om rettigheter og plikter. Hvis man har fått innvilget skattefritak av likningskontoret for lønn opptjent i utlandet må søknadsblankett likevel sendes til FFU, slik at FFU kan innkreve medlemsavgiften til Folketrygden som ellers trekkes sammen med skatten. Det mest naturlige vil være at primær-partner betaler trygdeavgiften for deltakeren til FFU, og deretter trekker deltaker for avgiften i de løpende utbetalingene.

Ved uteopphold over 12 måneder er medlemskap i Folketrygden etter norsk lovgivning frivillig. For fredskorpsdeltakere skal medlemskap i Folketrygden være obligatorisk, og det må søkes om frivillig medlemskap. Skjemaet Søknad om medlemskap i folketrygden under opphold utenfor Norge må sendes FFU. I søknaden må primær-partner oppnevnes som representant for deltakeren i Norge. Hvis deltakeren har avgiftspliktig inntekt under oppholdet i utlandet, vil primær-partner få tilsendt bankgiro for innbetaling av avgiften, forskuddsvis for ett kvartal av gangen. Primær-partner fungerer på denne måten som et bindeledd mellom deltaker og trygdeetaten.

For frivillige medlemmer under opphold utenfor Norge, betales avgiften til Folketrygdkontoret for utenlandssaker. Trygdekontoret eller Folketrygdkontoret for utenlandssaker vil kunne gi nærmere opplysninger om dekningsalternativer og avgiftssatser for frivillig medlemskap. Fredskorpset gir ikke tilskudd til utgifter ved frivillig medlemskap.

Det frivillige medlemskapet opphører når deltaker flytter tilbake til Norge. Da blir deltaker igjen pliktig medlem i folketrygden tilknyttet trygdekontoret på bostedet.

Krav om refusjon av betalte behandlingsutgifter skal som hovedregel sendes til Folketrygdkontoret for utenlandssaker, og skjer på bakgrunn av framviste kvitteringer. Folketrygden dekker bare regninger som er betalt, og ikke regninger sendt direkte fra lege/sykehus i utlandet.

Deltakerne skal sende kravet gjennom primær-partner, som skal attestere på kravskjemaet. Primær-partner plikter å forskutere utgiftene for sine deltakere i utlandet. Deretter kan primær-partner fremme refusjonskrav hos Folketrygdkontoret for utenlandssaker.

Fristen for å sette fram et krav er seks måneder fra den datoen regningen er utstedt. Krav som settes fram senere enn seks måneder etter utstedelse vil bli avslått fordi de er foreldet.

Primær-partner bør få bekreftet at deltakerne er medlem av folketrygden.

Regler for folketrygdens dekning av utgifter ved sykdom i utlandet finnes på [NAV - Utland](#).

1.9 Forsikringer

Folketrygden

Deltakernes hovedforsikring i prosjektperioden består i å opprettholde medlemskap i folketrygden med fulle helse- og pensjonsrettigheter (jf. punkt 1.8 Folketrygden).

Tilleggsforsikring

I tillegg til folketrygdens dekning skal primær-partner tegne en tilleggsforsikring for hver deltaker. Fredskorpset har inngått en avtale med Europeiske Reiserforsikring om en produktkombinasjon av reise-, syke- og ulykkesforsikring som skal dekke de antatte behov hos fredskorpsdeltakeren. Partner står fritt til å velge hvilken tilleggsforsikring de ønsker å benytte. Tilleggsforsikringen må ha minst tilsvarende dekningsomfang som den avtalen Fredskorpset har inngått med Europeiske Reiserforsikring.

Primær-partner oppgir Fredskorpset som referanse ved kjøp av forsikringen i Europeiske Reiserforsikring. Europeiske Reiserforsikring vil utstede forsikringsbevis for hver enkelt deltaker. Vilkårene følger forsikringsbeviset.

Til grunn for disse forsikringsleveransene legges Europeisk produkt for "Ansatte stasjonert i utlandet), med tilhørende vilkår [EUR 8-8, særvilkår nr. 348](#) for sykeforsikringen og [særvilkår 351](#) for ulykkesforsikringen. De viktigste punktene i forsikringen er:

Hvem forsikringen kan omfatte:

Fredskorpsdeltakeren selv, samt evt. medfølgende ektefelle/Samboer og barn under 20 år.

Når forsikringen gjelder:

Forsikringen gjelder fra deltakeren blir innmeldt i forsikringen og til vedkommende meldes ut av forsikringen ved hjemkomst Norge (endt kontraktperiode).

Hvor forsikringen gjelder:

Forsikringen gjelder på reisen til stasjoningsstedet, på selve stasjoningsstedet (24 timer i døgnet), på alle tjenestereiser ut fra stasjoningsstedet uten tidsbegrensning, og på alle ferie- og fritidsreiser med varighet inntil 60 dager ut fra stasjoningsstedet (inkl. hjemreisen til Norge). Den vil gjelde fra vedkommende er meldt inn i forsikringen og til vedkommende er meldt ut av forsikringen (som inkluderer forberedelseskurs og etterarbeidsperiode)

Forsikringens dekningsomfang:

Innbo	kr.	100.000
Hjemkallelse og returreise	kr.	60.000
Tilkallelse av familie	Ubegrenset sum	
Ansvar	kr.	6.000.000
Retts hjelp	kr.	20.000
Personlig reisegods - en person	kr.	25.000
Personlig reisegods - familie	kr.	50.000
Arbeidsgivers effekter	kr.	15.000
Avbestilling	kr.	30.000 pr. person

Ulykke
Sykeforsikring

kr. 100.000 pr. familie
kr. 200.000 ved død/invaliditet

Med ubegrenset sum dekkes:

- sykehusopphold og dagkirurgi
- Ambulansetransport
- Medisinsk evakuering
- Hjemreise og returreise/remplassing
- Nødvendig sykeledsagelse
- Innhenting av planlagt reiserute

Med begrenset sum dekkes:

- Poliklinisk behandling
- Svangerskap og fødsel
- Hjemmesykepleie
- Kompensasjon for sykehusopphold
- Tannbehandling

Se [særvilkår nr. 348](#) for utfyllende informasjon om sykeforsikringen.

Egenandeler:

I innboforsikringen er det en egenandel på kr. 3.000 pr. skadetilfeller. Forøvrig ingen egenandeler.

Premie:

Premien vil bli satt ut fra Europeisk gjeldende priser til enhver tid, p.t.:

- **kr. 5.700** for enkeltperson
- **kr. 7.950** for familie

Disse premiesatsene vil gjelde for hele avtaleperioden, og vil ikke bli justert i forhold til eventuell høy skadebelastning på den enkelte partner.

Kontaktpersoner i Europeiske: Kjell Natvik
Tlf. 23 11 90 77
E-mail: kjell.natvik@europeiske.no

Kari Persvang
Tlf. 23 11 90 61
E-mail: kari.persvang@europeiske.no

Bente Løvald
Tlf. 23 11 97 95
E-mail: bente.lovald@europeiske.no

Andre forsikringer

Alle arbeidsgivere plikter å forsikre sine ansatte i henhold til [lov om yrkesskadeforsikring](#). Det forutsettes at primær-partner opprettholder den lovpålagte yrkesskadeforsikring for deltakerne i prosjektperioden. Det er budsjettert for utgifter til yrkesskade-/gruppelivsforsikring i rammetilskuddet.

1.10 Helse

Helseundersøkelse

Ifølge deltakeravtalen skal deltakerne gjennomgå en generell helseundersøkelse og foreta de nødvendige vaksinasjoner før utreise. En generell helseundersøkelse kan være nyttig for den enkelte og partnerne for å kunne kartlegge deltakerens egnethet til å tåle uteoppholdet. Det kan også være nyttig dokumentasjon i forhold til eventuelle senere forsikringskrav. Kostnadene til helseundersøkelse skal dekkes gjennom utreisetilskuddet.

Vaksinasjoner

Mange land har vaksinasjonsbestemmelser for innreise. Deltakerne må her kunne forevise gyldig internasjonal vaksinasjonsattest med de foreskrevne vaksinasjoner. Kommunehelsetjenesten og helseklinikker som driver med reisemedisin vil til enhver tid være oppdatert på nødvendige/anbefalte vaksiner i de enkelte land. Kostnadene til vaksinasjoner skal dekkes gjennom utreisetilskuddet.

Kurs

Alle deltakere gjennomgår en modul på forberedelseskurset som omhandler helse og personlig adferd.

Folketrygdens tilbud

For fredskorpsdeltakere er medlemskap i folketrygden obligatorisk. Dette betyr at fredskorpsdeltakere opprettholder medlemskapet i folketrygden med fulle helse- og pensjonsrettigheter under uteoppholdet. Det gis automatisk rett til utvidet stønad til helsetjenester under uteoppholdet.

Lokalt legetilbud

Partnerskapet skal legge til rette for at deltakerne har et adekvat lokalt helsetilbud på tjenestestedet. Der hvor det finnes legetilbud som benyttes av andre nordmenn, kan det være aktuelt å bruke dette. Deltakerne skal kunne ta direkte kontakt med lege selv.

1.11 Statens lånekasse for utdanning

Reglene i Statens lånekasse for utdanning tilsier individuell behandling basert på søknader fra den enkelte. Nedenfor finnes en veiledning om hvordan en går fram og hvilke regler som gjelder mht. søknader om

- Rentefritak
- Betalingsutsettelse

Rentefritak

Dersom man kan dokumentere og ha hatt sammenhengende fulltidsarbeid i tolv måneder eller lenger kan man ha rett til rentefritak. Inntektsgrenser for rentefritak i 2008 finnes på www.lanekassen.no Rentefritaket kan bli gitt for inntil tre år til sammen.

Rentefritak blir vurdert i forhold til inntekten til eventuell ektefelle, partner eller samboer, og rentefritak blir bare gitt til den som selv har inntekt under grensen. Inntekten må dokumenteres. Som samboer regnes samboer som låntakeren har felles barn med.

Søknad om rentefritak

Søknad om rentefritak blir vurdert i forhold til årsinntekt. Det er tilstrekkelig å søke en gang i året, helst straks året er slutt. Lånekassen vil først kunne ta endelig stilling til søknaden når likningen er klar.

Ved søknad om rentefritak skal søknadsblankett I benyttes. Bekreftelse fra arbeidsgiver som viser alle inntekter i perioden legges ved søknaden. Bekreftelse på brutto månedsinntekt til eventuell ektefelle, samboer eller registrert partner må legges ved. Fødselsattest for barn du forsørger må også legges ved.

Betalingsutsettelse

Når man har rett til rentefritak, har man normalt rett til betalingsutsettelse for samme tidsrommet.

Når man har behov for å betale litt mindre til Lånekassen, kan man søke om å få utsatt halve eller hele terminbeløpet til senere. Lånekassen krever ikke at det oppgis noen spesiell grunn.

Man kan søke om å få utsatt halve terminbeløpet i til sammen seks år (24 ganger) eller hele terminbeløpet i til sammen tre år (12 ganger) i løpet av tilbakebetalingstiden. Man kan kombinere halve og hele utsettelse, men summen av utsettelse uten rentefritak kan ikke bli mer enn tolv hele terminer. Nedbetalingstiden kan uansett ikke utvides til mer enn 30 år.

Disse reglene kom i 2002 og gir hver enkelt større mulighet til å legge opp nedbetalingen slik det passer økonomien best. Vær oppmerksom på at rentene løper selv om man har fått utsatt betalingen.

Søknad om betalingsutsettelse

Søknad om betalingsutsettelse må leveres før terminen forfaller til betaling. Søker du om betalingsutsettelse, trenger du ingen spesiell dokumentasjon.

Fredskorpsets fastsettelse av rammetilskudd tar ikke hensyn til den rentebelastning deltakerne vil kunne risikere å få, og som vil være helt avhengig av hver enkelts økonomiske situasjon, og resultatet av individuell søknad om fritak. Det vil i siste instans være opp til den enkelte deltaker å vurdere sin økonomiske situasjon og om godtgjørelsen utbetalt gjennom primær-partner er akseptabelt stor. Dette bør avklares allerede under rekrutteringen.

Hvis du skal søke om rentefritak og/eller betalingsutsettelse bruker du søknadsblankett I. Du kan bestille blanketten fra Kassafonen, tlf. 04545 (fra utlandet: + 47 22 72 45 45). For øvrig vises til lånekassens forskrifter, blanketter og brosjyrer: Statens lånekasse, Postboks 195 Økern, 0510 Oslo www.lanekassen.no

1.12 Språk

Tilskudd til språkkurs kan tilstås dersom dette er nødvendig for nord-deltaker for å kunne fungere i arbeidssituasjonen i vertslandet. Dette kan være aktuelt for land med spansk, fransk eller portugisisk som arbeidsspråk. For land med engelsk som arbeidsspråk vil det som regel ikke kunne gis tilskudd. Tilskuddet kan også nyttes for å lære lokalspråk som f.eks. swahili. Det er i rammetilskuddet budsjettert for utgifter til språkopplæring.

Språk er avgjørende for kommunikasjon, og Fredskorpset anbefaler at deltakerne leser fagblader, tidsskrifter og bøker på det språket deltaker skal bruke som arbeidsspråk for å dyktiggjøre seg.

1.13 Registrering av oppholdet ved norsk ambassade/konsulat

Norske fredskorpsdeltakere skal registrere sitt opphold i vertslandet ved landets norske ambassade/konsulat. Hensikten er at ambassaden/konsulatet skal kunne bistå deltakerne ved en eventuell krisesituasjon som for eksempel kan kreve evakuering.

Ambassaden/konsulatet vil også i visse tilfeller kunne bistå ved hjemsendelse i tilfelle av alvorlig sykdom eller ulykke. Ambassadens/konsulatets ansvar er begrenset som angitt på [Utenriksdepartementets landsider](#).

Norske ambassader har egne hjemmesider med kontaktinformasjon og andre praktiske opplysninger. Se www.norway.info for en oversikt.

2. Praktisk informasjon vedrørende sør-deltaker i Norge

2.1 Oppholds- og arbeidstillatelse i Norge

I henhold til utlendingsforskriftens § 4a, 1. ledd bokstav g kan arbeidstillatelse på til sammen inntil 4 år gis fredskorpsdeltaker som er engasjert av norsk samarbeidspartner til Fredskorpset i henhold til Fredskorpsets vedtekter. Det fremgår av bestemmelsen at det er en forutsetning at søkeren skal returnere til sitt hjemland ved engasjementets utløp, og at forholdene på søknadstidspunktet ligger til rette for retur.

Oppholds- og arbeidstillatelse må være gitt før fredskorpsdeltakeren kommer til Norge. Sør-deltaker må henvende seg til norsk ambassade/konsulat for å få søknadsskjema. Søknad skal sendes på fastlagt skjema til den norske ambassaden/konsulatet som søkerens hjemland tilhører.

Arbeidsgiver kan også søke om arbeidstillatelse for deg hvis du gir arbeidsgiver din fullmakt. Dette kan du gjøre ved å fylle ut et punkt om fullmakt i søknadsskjemaet, eller ved å sende en skriftlig fullmakt (i form av [fullmaktsskjema](#) - vedlegg 1 eller annen skriftlig henvendelse). Søknaden skal i dette tilfellet leveres til politidistriktet der arbeidsgiver har forretningssted.

De til enhver tid gjeldende saksbehandlingstidene finnes på [UDIs hjemmesider](#). Det er viktig å søke i god tid før avreise. Søknaden behandles først ved ambassaden/konsulatet, som gir en tilråding. Endelig beslutning fattes av utlendingsdirektoratet (UDI).

Utfylt søknadsskjema må vedlegges følgende:

- Utfylt skjema "[Arbeidstilbud](#)", eventuelt arbeidskontrakt dersom denne inneholder de samme opplysningene som "Arbeidstilbud." Dokumentet skal være signert av søker og arbeidsgiver.
- Dokumentasjon på at du er fredskorpsdeltaker; fredskorpsets invitasjonsbrev.
- Opplysninger om bolig
- Kopi av pass.
- [Passfoto/bilde som tilfredsstiller bestemte krav](#).
- [I tillegg må du betale et gebyr](#)
- Dersom Arbeidsgiver søker på dine vegne må du legge ved et [fullmaktsskjema](#).

Som hovedregel er det tilstrekkelig at du legger ved en kopi av dokumentene sammen med søknaden, men det er da en forutsetning at du viser frem originaldokumentet når du leverer søknaden. Sammen med søknaden skal det også legges ved en oversettelse av dokumentene til norsk eller engelsk.

NB! Krav til dokumentasjon kan endre seg over tid, og variere fra ett land til et annet. Du bør undersøke nærmere ved den norske utenriksstasjonen i hjemlandet ditt hvilke krav som stilles. Se www.norway.info for en oversikt over norske utenriksstasjoner.

Vær oppmerksom på at det må betales et [gebyr](#) når søknad om oppholds- og arbeidstillatelse leveres til ambassaden/konsulatet.

Det er viktig at det søkes om arbeidstillatelse for hele den perioden som deltaker skal være i Norge, da det kan være vanskelig å få dette forlenget mens man fortsatt er her. Dersom det likevel skulle være nødvendig å søke om ny arbeidstillatelse, skal søknad sendes til politiet, vedlagt samme dokumentasjon som ved opprinnelig søknad.

Fredskorpset vil utstede et invitasjonsbrev som skal vedlegges søknad om oppholds- og arbeidstillatelse. I den forbindelse er det nødvendig med navn, personnummer og passnummer på søkeren. Søkeren må dokumentere sin identitet gjennom legitimasjonspapirer utstedt av offentlig myndighet, som regel pass.

Vær oppmerksom på at det ved mellomlanding i land utenfor Schengen kan kreves egne transittvisum. Dette må sjekkes i god tid før avreise.

Regjeringen innførte fra 1. juni 2004 krav til reise- og sykeforsikring for å få visum. Norge har hittil ikke krevd dette. Krav til reise- og sykeforsikring skal nå være et felles vilkår for å få visum innen Schengen-samarbeidet.

Visumsøkere nå også fremlegge dokumentasjon på reise- og sykeforsikring. Søker skal i utgangspunktet tegne forsikring i det landet vedkommende har bopel. Hvis dette ikke er mulig skal det tilstrebtes å tegne forsikring i et annet land. Forsikringen kan også tegnes av den som inviterer, og da bør forsikringen tegnes i Norge.

Forsikringen skal gjelde for samtlige Schengen-land, og minstedekningen skal være 30 000 euro. Dokumentasjon på forsikringen skal fremlegges ved utstedelse av visumet. Det kreves altså ikke at forsikringen skal være kjøpt og betalt på det tidspunkt man søker, men på det tidspunkt man får utstedt visumet.

Mange fredskorpsdeltakere har sitt fagområde innen helsesektoren. Det stilles strenge krav for å få offentlig godkjent autorisasjon innenfor disse områdene. Som fredskorpsdeltaker hospiterer deltakeren på arbeidsplassen under veiledning, og arbeider ikke selvstendig innenfor sin profesjon. Det er derfor ikke nødvendig med statlig autorisasjon som helsepersonell for å arbeide som fredskorpsdeltaker i Norge. Fredskorpsdeltakere har i sin virksomhet ikke rett til å benytte seg av de yrkestitlene som er nevnt i [Helsepersonelloven § 48, 1. ledd](#). Deltakerne er ellers omfattet av helsepersonelloven.

Det gis ikke anledning for fredskorpsdeltakere til å ta lønnet deltidsarbeid ved siden av det arbeidet som utføres som fredskorpsdeltaker. Fredskorpsdeltakere har en arbeidstillatelse som gjelder heltidsarbeid for én arbeidsgiver. Det er i hovedsak studenter (som har oppholdstillatelse - hvilket ikke gir rett til å ta arbeid) som kan få en slik deltids-/tilleggsarbeidstillatelse.

For oppdatert informasjon, se www.udi.no under [Fredskorpsdeltaker](#).

2.2. Ankomst til Norge

Mottak på flyplassen

Etter at Schengen-avtalen ble inngått vil deltakerne fra sør som regel måtte bytte fly i et annet land innen Schengen-området før de kommer til Norge. Det betyr at det vil være begrenset mulighet for primær-partner til å kunne være til stede og eventuelt oppklare misforståelser ved passkontrollen for deltakerne inn i Schengen. Det er derfor viktig at deltakerne bærer med seg all nødvendig og korrekt dokumentasjon for innreisen. Nødvendig dokumentasjon vil være oversikt over bosted og kontaktpersoner med telefonnummer, samt arbeidskontrakt, i tillegg til pass og billetter. Dokumentasjonen må være på engelsk.

Alle deltakere bør bli møtt på flyplassen når de kommer til Norge. I tillegg bør partnerkontakt forut for ankomst sende en telefaks til Grensekontrollen, Gardermoen politistasjon, telefaks 64 81 98 01, med opplysning om

- navn på deltaker, og at vedkommende skal til Norge som fredskorpsdeltaker
- dato, klokkeslett og flight-nummer
- navn på referanse / kontaktperson med telefonnummer som kan besvares døgnet rundt

Ved ankomst til Norge i løpet av høst- og vinterhalvåret bør deltaker snarest enten få låne, eller hjelp til å kjøpe, relevant tøy for oppholdet. Varmt tøy bør medbringes allerede til flyplassen. Det er budsjettert for dette i utreisetilskuddet.

Innflyttingserklæring

Sør-deltaker må innen 7 dager etter ankomst til Norge henvende seg til det lokale politikammeret for registrering. Deltaker må medbringe pass og vedtak om oppholds- og arbeidstillatelse i Norge. Deltaker må også kunne dokumentere sin faste adresse i Norge. Politiet vil så stemple passet og deltaker vil motta en kopi av vedtaket om oppholds- og arbeidstillatelse. Vær oppmerksom på at det i de store byene kan være lange køer for denne type saker.

På samme måte som norske fredskorpsdeltakere registrerer seg ved norsk ambassade/konsulat under sitt opphold i utlandet, kan det også være aktuelt for sør-deltakerne å gjøre det samme ved egen ambassade/konsulat her.

Kontakt med folkeregisteret

Sør-deltaker må innen åtte dager etter ankomst til Norge møte opp og registrere seg hos folkeregisteret. Pass må medbringes, og folkeregisteret kan be om å få se andre originaldokumenter. Flere opplysninger fås hos folkeregisteret på www.skatteetaten.no.

Personnummer

Under oppholdet i Norge vil sør-deltaker trenge norsk personnummer. For å få tildelt personnummer, må deltaker fylle ut skjemaet [RF 1209 - Søknad om skattekort for utenlandske borgere](#). Søknad sendes til likningskontoret i den kommunen deltaker skal oppholde seg i. Personnummer er nødvendig blant annet ved opprettelse av bankkonto og ved behov for helsetjenester. Utstedelse av personnummer tar ca. 6 uker, og det anbefales derfor at primærpartner sender søknaden til det aktuelle likningskontoret i god tid før deltakers ankomst. Vær oppmerksom på at søknaden må være underskrevet av deltaker selv, og kopi av pass og vedtak om oppholds- og arbeidstillatelse må vedlegges søknaden.

Servicesenteret for utenlandske arbeidstakere

Representanter fra Arbeidstilsynet, Politiet, UDI og Skatteetaten er samlet på [Servicesenteret for utenlandske arbeidstakere](#). Senteret betjener EØS-borgere, andre lands borgere som søker arbeidstillatelse som faglært, samt familiemedlemmer av begge de nevnte kategoriene. Servicesenteret vil ikke kunne benyttes av fredskorpsdeltakere. Fredskorpsdeltakere må henvende seg til de enkelte etater.

Informasjon om Norge

Se www.norway.info for en oversikt over norske utenriksstasjoner. Her finnes blant annet fakta om Norge, samt informasjon om norsk historie, kultur og samfunnsliv.

Ny i Norge

[Ny i Norge](#) vil hjelpe sør-deltakere med å bli kjent med rettigheter, muligheter og plikter etter å ha fått en arbeidstillatelse i Norge. I menyene på høyre side finnes linker til mer informasjon om nyttige tema, samt linker til relevante offentlige instanser. Husk å velge punktet [Work migrants](#).

2.3 Utbetaling av godtgjøring

Forberedelseskurs, uteopphold og etterarbeid

Primær-partner er ansvarlig for utbetaling av avtalt godtgjøring for den tiden deltakeren deltar på Fredskorpsets forberedelseskurs, den tiden deltakeren er på utveksling, samt den tiden deltakeren deltar i etterarbeid.

Utbetaling til deltaker

Godtgjørelse for oppholdet i Norge tilstås som et fast beløp som er ment å dekke kost og daglige utgifter. Beløpet betales i norske kroner til sør-deltaker i Norge. Beløpet kommer i tillegg til opprettholdelsen av lønn i hjemlandet.

Primær-partner velger selv hvordan utbetalingen til deltaker skal skje - i kontanter eller gjennom opprettelse av bankkonto med bankkort. Partnerskapet velger også selv tidspunkt/beløp for utbetalingene, men deltaker bør slippe å forskuttere til livsopphold selv. Dette tilsier en utbetalingsplan med minimum en måneds forskudd. Sør-deltaker vil uansett trenge kontanter allerede fra ankomstdato.

Det gis et tilskudd for å oppebære sør-deltakers lønn hos arbeidsgiver i hjemlandet. Dette er fordi det ofte vil være familie og pårørende i hjemlandet som er avhengig av at denne lønnen fortsetter å komme. Størrelsen på den lønn det søkes tilskudd om må kunne dokumenteres.

Normalt vil primær-partner overføre et beløp til sekundær-partner, som igjen vil stå for utbetaling, skattetrekk og betaling av avgifter lokalt. Dersom deltaker i utgangspunktet er ulønnet tilstås minste sats.

For å få opprettet bankkonto må deltaker ha personnummer fra folkeregisteret (jf. punkt om Ankomst til Norge). Det kan ta opp til 6 uker å få personnummer. Det tar også noe tid å opprette konto og få utstedt bankkort. Vær oppmerksom på at enkelte deltakere ikke er kjent med bruken av bankautomater eller bankterminaler.

Primær-partner bør undersøke med egen bankforbindelse om mulighetene for en smidig ordning med hensyn på å opprette bankkonto for deltakerne. Deltakerne er selv ansvarlige for sin privatøkonomi. Deltakerne bør informeres om hvordan norsk bankvesen fungerer.

2.4 Ferie

Bestemmelsene i [lov om ferie](#) er gjeldende for alle fredskorpsdeltakere. Bestemmelsene i ferieloven kan ikke fravikes ved avtale mellom arbeidsgiver og arbeidstaker med mindre slik fravikelighet følger av ferielovens § 3. Ferieloven omhandler blant annet feriefritidens lengde, tiden for ferie, beregning av feriepenger og utbetalingen av feriepenger.

Ferien bør avvikles i samforstand med primær-partner innfor de rammer som følger av ferieloven. For øvrig følger fredskorpsdeltakerne helligdagssystemet i Norge.

Feriepenger er inkludert i den godtgjørelsen som går frem av vedlegg 2 til Samarbeidsavtalen - Beregningsgrunnlag for rammetilskudd.

2.5 Pensjon

Fredskorpsdeltakerne opptjener vanlige pensjonsrettigheter i forhold til Folketrygdens regelverk.

Det ytes ingen støtte fra Fredskorpset for øvrig til pliktig eller frivillig medlemskap i tilleggspensjonsordninger.

[Lov om obligatorisk tjenestepensjon](#) trådte i kraft 1. januar 2006 og gir en oversikt over blant annet arbeidsgivers plikter, ansattes rettigheter og lovens minstekrav til pensjonsordning. Loven innebærer at de fleste arbeidsgivere må ha tjenestepensjonsordning for sine ansatte. Arbeidsgivere som allerede har pensjonsordning må sørge for at ordningen tilfredsstillende lovens minstekrav. Loven gjelder ikke arbeidsgivere som har pensjonsordning i henhold til lov eller tariffavtale for statlig eller kommunalt ansatte. Mer om obligatorisk tjenestepensjon finnes [her](#).

Fredskorpsdeltakere som er ansatt i statlige virksomheter med en arbeidstid på minst 14 arbeidstimer pr. uke er pliktig medlem i Statens Pensjonskasse. Dette innebærer at de ansatte er fullt ut uføre- og etterlatteforsikret så lenge de er ansatt, og vil få rettigheter til alders-, uføre- og etterlattepensjon etter at de slutter i denne tjenesten, hvis de har minst tre års tjenestetid (oppsatte rettigheter). Dersom den ansatte tidligere har opptjent tid i Statens Pensjonskasse, bygger de videre på denne tiden. Senere tilsetning i staten gir tilsvarende påbyggingsrett.

Tilknytningen til arbeidsgiver (nordpartner) er for mange deltakere begrenset til å gjelde kun i prosjektperioden. Enkelte grupper av arbeidstakere er unntatt fra medlemskap i Statens Pensjonskasse. Dette gjelder ikke fredskorpsdeltakere. Bestemmelser i pensjonsloven om individuelt fritak for medlemskap har vært anvendt kun for personer som blir tilsatt for en periode på under tre år, som tidligere ikke har hatt tilknytning til Pensjonskassen, og som er omfattet av annen likeverdig tjenestepensjonsordning. Denne fritaksbestemmelsen vil ikke kunne anvendes på generelt grunnlag. En søknad om fritak fra medlemskap i Statens Pensjonskasse må initieres av den enkelte, slik at denne er klar over hvilke rettigheter vedkommende avskjæres fra ved en slik søknad om fritak.

Flere opplysninger om Statens Pensjonskasse finnes ellers på www.spk.no.

Vær oppmerksom på at pliktig medlemskap også kan gjelde i kommunal eller privat sektor.

2.6 Billettbestilling

Fredskorpsets finansiering av det aktuelle fredskorpsprosjektet er et rammetilskudd. Med dette menes at Fredskorpset ikke vil refundere faktiske utgifter, men yte et avtalefestet beløp til prosjektet. Dette betyr at deltakernes reiser til og fra vertslandet, samt deltakernes reiser ellers under uteoppholdet (jf. deltakeravtalen), skal dekkes gjennom rammetilskuddet. Hovedregelen er at alle reiser skal foretas på billigste måte. Dette betyr at partnerne må være ute i god tid med bestilling av billetter for å finne billigste reisealternativ.

Heitmann Travel AS kan benyttes ved bestilling av reiser til og fra vertslandet. Sør-deltakere som skal til Norge og starter sin reise i hjemlandet kan eventuelt kjøpe sin billett lokalt. Dersom Heitmann Travel AS har en samarbeidspartner lokalt i sør-deltakerens hjemland kan denne benyttes.

Bestilling gjennom Heitmann Travel AS skal skje til reisekonsulent via e-post, faks eller telefon. Fredskorpset skal oppgis som referanse. Alle bestillinger vil bli håndtert ut fra prinsippet om lavest mulig pris, selv om dette ikke skulle bety raskeste eller korteste reisevei.

Det er ikke anledning til å kombinere reisen til og fra vertslandet med private opphold eller destinasjoner underveis.

Heitmann Travel AS
Telefon: 23 10 24 00
Faks: 22 20 14 60
E-post: heitmann@heitmann.no

2.7 Skatt

Personer som under et midlertidig opphold i Norge mottar lønn eller annen godtgjørelse fra norsk arbeidsgiver, er skattepliktige til Norge. Godtgjørelsen som utbetales til sør-deltaker fra primær-partner vil i skattemessig forstand regnes som lønn.

En godtgjørelse som utbetales fra den norske arbeidsgiveren for at skattyter skal kunne oppbære sin lønn fra hjemlandet under arbeidsoppholdet i Norge, anses som skattepliktig lønnsinntekt i Norge, uansett om tilskuddet utbetales i arbeidslandet eller i skattyters hjemland.

En sørdeltaker som blir skattemessig bosatt i Norge skal ta alle ytelser fra arbeidsgiveren til dekning av kost, losji og besøksreiser til utlandet med i brutto skattepliktig inntekt. Han har likevel krav på standardfradrag.

Skatteplikten etter norsk lovgivning kan være begrenset i henhold til regler gitt i skatteavtaler med andre land. Sør-deltakerne vil i prinsippet komme inn under de skatteavtaler Norge har med en rekke land. En oversikt over land Norge har skatteavtale med finnes på: www.finans.dep.no De ulike avtalene begrenser på forskjellige måter anvendelsen av de norske skattelover. De fleste skatteavtaler har bestemmelser om skatteplikt til den stat hvor arbeidet faktisk blir utført (Kildebeskatning).

Lønn for arbeid som utføres i Norge for en norsk arbeidsgiver er alltid skattepliktige i Norge. Er vedkommende skattemessig bosatt i utlandet, er det bostedslandet som må sørge for å unngå dobbeltbeskatning etter bestemmelsen i skatteavtalen om unngåelse av dobbeltbeskatning. Dersom det ikke foreligger skatteavtale med personens bostedsland, beror det på internlovgivningen i personens bostedsland om og eventuelt hvordan dobbeltbeskatning skal unngås.

En sør-deltaker som kommer til Norge for å arbeide her, har i utgangspunktet ikke rett til fradrag for faktiske kostnader i forbindelse med arbeidsopphold borte fra sitt utenlandske hjem.

Personer som blir skattemessig bosatt i Norge, men som skal ha et midlertidig opphold her (ikke over fire år), kan velge mellom å kreve standardfradrag ved ligningen de fire første årene eller ordinære fradrag. Også personer med midlertidig opphold

.....

I tillegg til standardfradraget kan det gis følgende inntektsfradrag når vilkårene for øvrig er til stede;

For fredskorpsdeltakere er minstefradrag og kreditfradrag for skatt betalt til utlandet det som er aktuelle fradrag.

Mer informasjon om skattemessige forhold finnes på www.skatteetaten.no.

Sør-deltaker må levere selvangivelse til norske likningsmyndigheter. En selvangivelse viser en samlet oversikt over den enkeltes økonomiske forhold, og er en skatteberegning som viser inntekt, andre økonomisk relevante forhold, samt beregnet skatt. Plikten til å sende inn selvangivelse eksisterer uavhengig av om skatteplikten etter norsk lov er begrenset iht. skatteavtale. Selvangivelse skal sendes til det likningskontor som har utstedt skattekortet (jf. punkt om ankomst til Norge).

Primær-partner skal innberette til norske skattemyndigheter lønn og andre godtgjørelser som blir utbetalt til sør-deltaker. Innberetningsplikten gjelder uavhengig av om sør-deltaker er skattepliktig til Norge eller ikke.

Selvangivelsen for fjoråret kommer vanligvis i januar med frist for innlevering 30. april. Dersom sør-deltaker oppholder seg i Norge inntil 183 dager (hvert skatteår), kan man be om å få gjort opp skatten før man reiser fra Norge. Sør-deltaker kan ved å henvende seg til likningskontoret 4 uker før hjemreise få en forhåndslikning, slik at de skattemessige forhold er oppgjort før utreisen. Sør-deltaker må blant annet dokumentere (ved bekreftelse fra arbeidsgiver) brutto lønn opptjent i Norge, eventuelle godtgjørelser dekket av arbeidsgiver, samt hvor mye skatt som er betalt. Sør-deltaker er selv ansvarlig for å kontrollere om opplysningene i selvangivelsen er korrekte, og eventuelt korrigere før den sendes til likningskontoret. Primær-partner plikter å forskuddstrekke skatt på lønnsutbetalinger på lik linje med andre ansettelsesforhold.

Fredskorpsets rammetilskudd til godtgjørelse og andre ytelser tar til en viss grad hensyn til at beskatning vil kunne finne sted, men Fredskorpset garanterer ikke et nettobeløp overfor verken sør-deltaker eller primær-partner. Det vil i siste instans være opp til partnerskapet og sør-deltaker å kartlegge skattekonsekvensene i et gitt tilfelle og vurdere om Fredskorpsets tilskudd er akseptabelt stort. Dette bør avklares som en del av forundersøkelsen.

Likningskontoret i oppholdskommunen vil kunne gi mer utfyllende opplysninger om skatteregler.

2.8 Folketrygd

Alle som er bosatt i Norge eller som arbeider i Norge i en annens tjeneste er pliktig medlem i folketrygden. Da primær-partner vil ha det formelle arbeidsgiveransvaret for deltakerne, vil deltakerne være pliktige medlemmer i folketrygden, med de samme rettighetene som nordmenn.

I trygdespørsmål skal deltaker forholde seg til lokalt trygdekontor i den kommunen vedkommende oppholder seg i.

Primær-partner bør få bekreftet at deltakerne er medlem av folketrygden.

Ytterligere informasjon om medlemskap i folketrygden finnes på www.nav.no.

2.9 Forsikringer

Folketrygden

Det forutsettes medlemskap i (jf. punkt 2.8 Folketrygd).

Tilleggsforsikring

I tillegg til Folketrygdens dekning skal primær-partner tegne en tilleggsforsikring for hver deltaker.

Fredskorpset har inngått en avtale med Europeiske Reiseforsikring om en reise-/oppholdsforsikring med premie pr. døgn som dekker de antatte tilleggsbehov hos fredskorpsdeltakeren fra sør.

Primær-partner oppgir Fredskorpset som referanse ved kjøp av forsikringen. Europeiske vil utstede forsikringsbevis med vilkår for hver enkelt deltaker. De viktigste punktene i forsikringen er:

Hvem forsikringen kan omfatte:

Fredskorpsdeltakeren selv. Det forutsettes medlemskap i norsk folketrygd. Etter avtale med Fredskorpspartner, kan det vurderes å utvide forsikringen til å omfatte medfølgende familiemedlemmer.

Når forsikringen gjelder:

Forsikringen gjelder fra deltakeren påbegynner sin reise fra hjemlandet for å tilslutte seg sin norske arbeidsgiver (fredskorpspartner), på reisen til Norge, under hele oppholdet i Norge, på tjenestereiser i og utenfor Norge i kontraktstiden, på reisen fra Norge til hjemlandet og inntil etterarbeidsperioden er over (3-4 uker etter hjemkomst). Følgende avgrensninger er avtalt:

- reisesykeforsikringen opphører fra man forlater Schengen-området på hjemreisen (etter endt opphold i Norge).
- Reiseulykkesforsikringen opphører fra man forlater Norge (ved hjemreise etter endt opphold i Norge).

Forsikringens dekningsomfang:

Privat reisegods	kr. 20.000
Reisesyke	ubegrenset sum *)
Hjemtransport	ubegrenset sum
Reiseansvar	kr. 6.000.000
Rettshjelp	kr. 20.000
Reiseulykke	kr. 100.000 ved død/invaliditet **)
Avbestilling	kr. 30.000

*) = denne inkluderer også hjemtransport ved alvorlig sykdom, alvorlig ulykke eller begravelse/bisettelse til en i nærmeste familie i hjemlandet, samt tilkallelse av inntil to personer i nær familie dersom den forsikrede selv rammes av alvorlig ulykke eller alvorlig sykdom i Norge eller at dette skjer på reise i kontraktstiden. I slike tilfeller skal **Fredskorpspartneren forskuttere reiseutgiftene**, og så søke refusjon av Europeiske med all nødvendig dokumentasjon for kravet.

***) = ved ulykkesskade som kan/vil medføre medisinsk invaliditet, fastsettes invaliditetsgraden grovt skjønnsmessig av norsk lege/spesialist før den forsikrede forlater Norge etter endt oppholdstid. Den invaliditetsgrad som på det tidspunktet antas å bli den livsvarige skal legges til grunn. Ulykkesforsikringen opphører å gjelde på det tidspunktet den forsikrede forlater Norge etter endt opphold.

Egenandeler:

Ingen.

Premie:

Premie pr. person pr. døgn: **kr. 23**

Det lages en forsikringsavtale der forskuddspremien baseres på forventet antall reise-/oppholdsdøgn for de aktuelle sør-deltakere for de neste 12 måneder. Ved årets slutt skal det oppgis faktisk antall reise-/oppholdsdager som grunnlag for etterskuddsvis korreksjon av premien.

Premiesatsen vil gjelde for hele avtaleperioden, og vil ikke bli justert i forhold til eventuell høy skadebelastning på den enkelte partner.

Vilkår:

Europeisk til enhver tid gjeldende [vilkår for Tjenestereiseforsikring - EUR 4-4](#), med ovenstående spesifiserte avvik, korreksjoner og presiseringer.

Kontaktpersoner i Europeiske: Kjell Natvik
Tlf. 23 11 90 77

E-mail: kjell.natvik@europeiske.no

Kari Persvang
Tlf. 23 11 90 61
E-mail: kari.persvang@europeiske.no

Bente Løvald
Tlf. 23 11 97 95
E-mail: bente.lovald@europeiske.no

Andre forsikringer

Det forutsettes at primær-partner oppretter lovpålagt [yrkesskedeforsikring](#) for sør-deltakerne under oppholdet i Norge. Det er budsjettert for utgifter til yrkesskade-/gruppelivsforsikring i rammetilskuddet.

2.10 Helse

Det stilles ingen spesielle helse- eller vaksinasjonskrav fra Norges side til utlendinger som får oppholds- og arbeidstillatelse. Vedkommende må likevel ikke være åpenbart behandlingstrengende ved innreise. Ettersom vedkommende skal gjøre en jobb innenfor de rammer partnerskapet har fastlagt, antar vi at dette ikke er noen aktuell problemstilling for fredskorpsdeltakere fra sør.

Ifølge samarbeidsavtalen skal deltaker gjennomgå en generell helseundersøkelse før utreise fra hjemlandet. Partnerskapet er ansvarlig for å sørge for at deltakerne som kommer til Norge har en fysisk og psykisk helse som gjør dem i stand til å gjennomføre de oppgaver de er satt til. Fredskorpset vil råde partnerne til å få en oversikt over eventuelle kroniske sykdommer og medisinbehov før deltakerne kommer slik at man er forberedt.

Alle deltakere har plikt til snarest mulig etter ankomst til Norge å henvende seg til kommunelegen der de skal oppholde seg slik at de kan bli undersøkt for tuberkulose. For deltakere som skal oppholde seg i Oslo og Akershus skal henvendelsen rettes til Diagnosestasjonen for Oslo og Akershus ved Ullevål sykehus. Undersøkelsen omfatter generell tuberkuloseundersøkelse, pirquet-test, og skjermbildetaking av lungene. Deltakere som har vaksinasjonskort fra hjemlandet bes ta dette med til undersøkelsen, sammen med pass. Vær oppmerksom på at deltakeren må tilbake til ny undersøkelse ca. tre dager etter første undersøkelse.

Avhengig av fra hvilket land deltakerne kommer, kan også kommunehelsetjenesten gi tilbud om andre undersøkelser.

Som medlem av folketrygden vil sør-deltakere ha de samme rettigheter som nordmenn når det gjelder helse- og legeordninger. [Fastlegeordningen](#) gir alle innbyggere i Norge rett til å ha en allmennpraktiserende lege som sin faste lege. Primær-partner bør undersøke med fastlegekontoret i sitt fylke om det finnes fastleger som passer deltakerne med hensyn på språk og kulturkunnskap.

Vær oppmerksom på at det er allmennlege som må henvise til spesialistlege. Det er primært fastlege/annen allmenlege som skal kontaktes i kontortiden. Dersom tilstanden er alvorlig eller det er behov for lege utenom vanlig kontortid, må legevakten kontaktes. Legevakten vil også henvise til sykehus dersom det er nødvendig. Innleggelse på sykehus er gratis for medlemmer av folketrygden. Hos legevakten må det betales en egenandel. Alle deltakere bør gjøre seg kjent med nummeret til legevakten der de bor. Ved behov for medisinsk nødhjelp/øyeblikkelig hjelp ringes 113.

Det kan være svært lang ventetid hos enkelte spesialister. Medisiner er som regel reseptbelagte, og det må betales egenandel både for konsultasjoner hos lege, poliklinikk ved sykehus, samt for medisiner.

Utgifter til tannhelse er ikke omfattet av folketrygden, og må dekkes av den enkelte.

På forberedelseskurset vil det bli gjennomgått en modul som omhandler fysisk og psykisk helse.

Dersom det skulle bli behov for øyeblikkelig hjelp i Norge vil det være en fordel om relevante helseopplysninger er tilgjengelige. Det vil være nødvendig å vite fra hvor i sør-deltakernes hjemland slike opplysninger er å få tak i.

Det er viktig at alle deltakere gjør seg kjent med hvilke nødnummer som gjelder i Norge

- **110 Brann**
- **112 Politi**
- **113 Ambulanse**

2.11 Bolig

Det er svært viktig at deltakerne får et godt og stabilt sted å bo fra første dag. Deltakerne må gjennom flere omstillinger, så det er viktig å ha et fast holdepunkt allerede fra første dag. Prosessen med å finne bolig bør starte så tidlig som mulig.

Deltakerne kan ofte føle at de blir isolert og føler seg ensomme. Dette kan løses ved å finne bolig som ivaretar noe av det sosiale aspektet, samtidig som det gir et minimum av komfort. Gode løsninger for noen kan være umulige alternativer for andre. Bolig må derfor tilpasses hver enkelt deltakers behov. Det må tas hensyn til kulturbakgrunn, språk, kjønn og alder.

Her kommer noen få forslag med kommentarer til bosted:

Bokollektiver:

Yngre mennesker med felles interesser vil kunne føle at bokollektiver (som gjerne springer ut fra partnerens egne miljøer) er et godt sted å bo. Her må det tas hensyn til at kollektivets omgangsform ikke bryter med sentrale verdier hos deltakeren.

Studentboliger:

Dette er en ypperlig boform som både inkluderer det private og det sosiale. De fleste deltakere (unntatt de helt eldste) vil kunne finne seg til rette et slikt sted.

Hybel/leilighet i institusjon:

Mange institusjoner (menighet, sykehus, organisasjon og liknende) har egne boenheter knyttet opp til annet arbeid som gjøres av organisasjonen. Dette vil gjøre det lett for deltakerne å knytte det faglige opp mot det sosiale, og for partnerne vil det være lettere å følge opp deltakerne.

Hybel eller småleilighet i bolig:

Det er viktig at deltakerne får sin egen boenhet og ikke bor i en vertsfamilie. Men hvis det er praktisk mulig med separat boenhet hos en familie som kan ta noe sosialt ansvar vil dette fungere bra for en del deltakere. Sørg for at boligen ikke ligger svært isolert til i forhold til andre sosiale møtesteder.

Folkehøgskoler:

For yngre deltakere vil dette være en mulighet. De fleste som går på folkehøyskoler er under 20 år, så deltakerne bør ikke være fastlåst i å kun ha denne kontakten eller å bo i elevinternater. Hvis lærerboliger/hybler kan stilles til rådighet på skolen kan dette være en god boform.

Kommunale boliger:

Mange kommuner har egne boliger. Disse vil ofte være gode bosteder for deltakere. Vær klar over at enkelte av boligene kan være kun for spesielle grupper og ikke gi et ideelt bomiljø for deltakeren.

2.12 Arbeidssituasjonen

Det må være utarbeidet en klar arbeidsbeskrivelse, som også viser hvilke forventninger deltaker og partner har til samarbeidet. Arbeidsbeskrivelsen bør gjennomgås så snart som mulig etter ankomst. Det bør avholdes medarbeidersamtale minimum en gang i kvartalet - tydelighet og åpenhet er her viktig. Det kan være nødvendig med opplæring av deltaker på enkelte områder.

Deltaker skal kunne forholde seg til en fast kontaktperson hos partner når det gjelder praktiske, faglige og andre spørsmål. Dette bør være en person som har fått avsatt tid i sin stilling til å veilede og støtte deltakeren den første tiden under oppholdet. Arbeidslivserfaring fra sør kan ikke alltid overføres til nord, og omvendt.

Deltaker bør ha tilgang til pc slik at det vil være enkelt å kommunisere via e-post til hjemland og eventuelt andre fredskorpser i Norge. Det anbefales at det gjøres en avtale med deltaker om telefonbruk (utover Norge) så tidlig som mulig under oppholdet.

2.13 Sosialt nettverk

Det oppnås best mulig resultat av oppholdet dersom deltaker får muligheten til å være en del av ulike miljøer, ikke kun sitt eget hjemlands norske miljø. Partner har en viktig rolle i å introdusere deltaker til partnerorganisasjonens eget miljø.

Fadder/mentor

Det bør oppnevnes en fadder som er tilgjengelig for deltaker utover normal arbeidssituasjon. Det kan være en fordel at fadder er av samme kjønn og noenlunde lik i alder. Det vil da være størst mulighet for at man har felles interesser. Fadder skal introdusere deltaker til miljøer utenfor arbeidsplassen, og bistå deltaker der det er nødvendig.

Deltakeren bør også ha en mentor. En mentor skal ha rollen som en fortrolig – en som kan veilede og hjelpe vedkommende både på et menneskelig og faglig plan. Det kan være hensiktsmessig at dette er en person med noe autoritet.

Høytider

Mange deltakere opplever å bli utestengt fra enkelte høytidsfeiringer i Norge. Slike perioder kan bli vanskelige for deltakerne. Primær-partner bør sørge for at deltaker får tilbud om alternativ jule-, nyttårs- og påskefeiring. Primær-partnere kan eventuelt ta initiativ til å organisere felles arrangementer for deltakerne ved slike høytider, alternativt stille lokaler til rådighet for deltakernes egne arrangementer. Noen deltakere vil helt sikkert sette pris på å bli invitert til å feire høytiden sammen med nordmenn.

Partner bør være oppmerksom på at enkelte deltakere har andre høytider, helligdager og skikker enn oss, og at det er viktig med fleksibilitet fra begge parter. Deltakerne bør få feire sine høytider og merkedager etter eget ønske.

